

NARŮSTÁNÍ ÚSILÍ PRŮZKUMU PŘED ZAHÁJENÍM A V PRŮBĚHU OBRANNÉ OPERACE NA POČÁTKU VÁLKY

Zavedení zbraní nové generace, další růst úderných, palebných a manévrovacích možností vojsk zákonitě vyvolal větší složitost současných operací, zvýšení jejich úpornosti, dynamičnosti i prostorového rozmachu. Do krajnosti se vyhrotil boj o získání iniciativy, palebné převahy a předstížení nepřítele. Stále větší význam má schopnost vojsk efektivně a v minimálním čase využít své síly a prostředky a všemožně ztížit jejich použití nepřítelem.

To vše určuje velmi důležitý význam průzkumu. Objem jeho úkolů v současné době vzrostl a podmínky pro jeho vedení jsou stále složitější. Průzkum při přípravě prvních frontových operací v počátečním období války se nesmí mýlit. Průzkumné orgány musí přesně a s maximálně možnou hodnověrností zjistit rozmístění, reálný stav a očekávanou činnost nepřítele v jakékoli variantě pravděpodobného zahájení a vedení války, ať by se agresor jakkoli snažil utajit své zámysly.

Zvláštní význam má včasné zjištění příznaků bezprostředních příprav nepřítele k zahájení války.

V tom vlastně spočívá základní cíl průzkumu, který zahrnuje i zjištění možné doby a způsobů napadení, upřesnění sestavy a uskupení pozemních i vzdušných sil ne-

přítele a zejména určení jeho pravděpodobného zámyslu.

Průzkumné úkoly musí být stanoveny tak, aby jejich splnění zabezpečilo vojska průzkumnými zprávami, nutnými k plnění bojových úkolů jak s použitím jaderných, tak konvenčních prostředků ničení a vyloučilo neočekávanou činnost nepřítele.

Průzkum musí být tedy veden nepřetržitě již v době míru. Při zostření vojensko-politické situace a vzniku bezprostředního nebezpečí rozpoutání války přijímá velitel fronty se svým štábem nutná opatření k včasnému narůstání úsilí průzkumu a k upřesnění plánu průzkumu. Je to vynuceno zejména skutečností, že v době míru mohou být použity pouze omezené síly a prostředky průzkumu. V plné míře je využíván zejména rádiový a radiotechnický průzkum, síly a prostředky vzdušného a vojskového průzkumu plní úkoly pouze z vlastního území.

Organizace a vedení průzkumu s cílem včas varovat vojska o bezprostředních přípravách nepřátelské agrese a k zpravodajskému zabezpečení první frontové operace zahrnují:

— studium, shromažďování a podrobnou znalost rozmístění objektů pozemního vojska, letectva, PVO a systému velení nepří-

tele, jejich průzkumových příznaků, které svědčí o řešení opatření k přípravě bojové činnosti,

— správné vyčlenění potřebných sil a prostředků průzkumu k nepřetržitému sledování určených objektů nepřítele již v míru, s nezbytným zdvojnásobením jednotlivých druhů průzkumu jinými,

— vytvoření silné zálohy průzkumných prostředků k rychlému narůstání úsilí na rozhodujícím směru a řešení nenadále vzniklých úkolů.

V podmínkách počátečního období války, jehož zvláštností je zejména rychlost, měnící se povaha a použití nových vysokých přesných prostředků ničení, vystupuje do popředí otázka oslabení uskupení nepřítele vyřazením jeho důležitých objektů a narušením systému velení, což podstatně snižuje jeho bojové možnosti.

V souvislosti s tím se objevil zásadně nový průzkumný úkol — včas zjistit a nepřetržitě sledovat prvořadě objekty nepřítele.

Řešení tohoto úkolu předpokládá tři období:

— Sledování objektů v době míru. S tímto cílem je ve vojenském okruhu organizován systém průzkumu v míru, organizovaný podle nařízení NGŠ ČSLA — 1. ZMNO. Z této činnosti má ČSLA poměrně bohaté a dlouholeté zkušenosti, zejména u útvarů rádiového a radiotechnického průzkumu. Je však zřejmé, že výslednost tohoto průzkumu trpí nedostatkem přesných souřadnic, zejména pohyblivých objektů.

Vše není dořešeno ani z hlediska správného výběru objektů 1. pořadí ničení. Je třeba zcela konkrétně vycházet z úlohy a místa objektu v celkovém uskupení vojsk nepřítele, z možností jeho nepřetržitého sledování a určení přesných souřadnic těmi silami a prostředky průzkumu, které máme k dispozici již v míru a nakonec z možností jeho ničení nebo umlčení palebnými nebo jinými prostředky podle plánu úderu na objekty prvního pořadí. Je tedy třeba vybrat správný objekt a vyčlenit na něj správné průzkumné i palebné (úderné) prostředky.

— V období ohrožení musí aktivita průzkumu a sledování objektů 1. pořadí ničení prudce vzrůst, a to jak zvýšením množství sil a prostředků průzkumu, tak i zvýšením frekvence potvrzování (bez prozrazení) souřadnic jejich rozmístění. Pochopitelně se v tomto období začínají do systému průzkumu i některé jeho další

druhy. V období ohrožení se musí zprávy o objektech 1. pořadí ničení a objektech zahrnutých v plánu 1. JÜ frontu, tedy zejména o PJN, předávat na místa řízení palebných a úderných prostředků trvale, tzn., že získané zprávy se musí nepřetržitě upřesňovat.

— Při bezprostřední přípravě úderu se činnost všech sil a prostředků průzkumu frontu, armád a prvosledových divízi, které plní úkol nepřetržitě sledovat prvořadě objekty, musí soustředit na určování souřadnic pohyblivých objektů. Zkušenosti ze cvičení ukazují, že tato etapa vyžaduje zvlášť organizovat jak bojové použití sil a prostředků průzkumu, tak zejména shromažďování, zpracování a rozbor zjištěných průzkumných zpráv. Tyto zkušenosti potvrdily, že nestačí dobře organizovat bojové použití průzkumných orgánů, určit jim úkoly a zahájit pozorování objektů. Neméně důležité je organizovat pevně a neselhávající spojení na řídicí stanoviště průzkumu štábů. Proces shromažďování, zpracování a rozboru průzkumných zpráv o prvořadých objektech je zvlášť v období bezprostřední přípravy úderu třeba zorganizovat tak, aby se tyto zprávy dostaly na místa řízení palebných i úderných prostředků (RVD, letectva a PVO) v čase blízkém času reálnému.

Tento požadavek, či spíše nezbytnost, musí být zabezpečen celým komplexem organizačních opatření, jehož výsledkem je co nejkratší cesta průniku průzkumných zpráv.

Zkušenosti ukazují, že vytvořená řídicí stanoviště průzkumu armád a frontu se plně osvědčila. Je však třeba dále zlepšovat organizaci jejich práce a především je vybavovat prostředky utajeného spojení.

Tato řídicí stanoviště, a zvlášť jejich středisko (skupina) shromažďování a prvotního vyhodnocování informací, kam se soustřeďuje informační tok od všech druhů průzkumu a která jsou rozmístěna nedaleko středisek bojového velení, mohou včas zabezpečit náčelníka zpravodajské správy frontu a NZO armád nezbytnými informacemi. To znamená, že i velitel F (A) a velitelé úderných i palebných prostředků budou mít nezbytné zprávy k organizaci úderu na objekty prvního pořadí k ničení.

Při jakékoli variantě rozpoutání války budou vyhodnocené a včas aktualizované zprávy o nepříteli základem upřesnění rozhodnutí pro první operace frontu a armády.

Při jejich zahájení se prudce zvyšují požadavky na přesnost určení souřadnic nepřátelských objektů. V souvislosti s velkou dynamičností bojové činnosti nabývá na zásadním významu operativnost průzkumu, zkracování lhůt plnění průzkumných úkolů, zpracování a doručení zpravodajských informací orgánům velení a úderným prostředkům. Nejdůležitější zprávy musí pronikat v reálném čase, tj. prakticky současně s jejich zjištěním.

Velký význam má otázka zdokonalování průzkumu nepřátelských průzkumných palebných a jiných vysoce přesných zbraňových systémů. Proto musí být již v míru systematicky shromažďovány a studovány veškeré poznatky o jejich použití při cvičeních nepřítele a zvláště analyzovány jejich průzkumové příznaky.

Důležitou podmínkou úspěšného plnění průzkumných úkolů je nepřetržitě utajení průzkumu a skrytost narůstání jeho úsilí.

Výsledky výzkumů a zkušenosti z řady cvičení ukazují, že v podmínkách postupného zostřování vojenskopolitické situace lze i úsilí průzkumu zvyšovat postupně, od jednoho stupně bojové pohotovosti ke druhému, avšak v předstihu před ostatními vojsky. V podmínkách náhlého a rychlého nárůstu nebezpečí války je třeba průzkum uvést ihned do plné bojové pohotovosti, bez předchozích mezistupňů. Tak vždy vyloučit situaci, že by se průzkum rozvíjel v okamžiku, kdy od něj velitelé a štáby nejvíce potřebují plnohodnotné zprávy.

Se zahájením agrese se průzkum vede všemi silami a prostředky frontu, armád, divizí a útvarů bez omezení a zprávy o nepříteli se získávají všemi způsoby. Při plnění průzkumných úkolů se sladí použití všech sil a prostředků průzkumu tak, aby se navzájem doplňovaly. Úsilí průzkumu se soustřeďuje na zjištění směru hlavního úderu (úseku průlomu) a ve prospěch hlavního uskupení frontu. Taktický průzkum řeší nepřetržitě pozorování bojiště, síly a prostředky operačního průzkumu se usměrňují ke zjištění operačních záloh, prostředků jaderného napadení v hloubce a jejich přesunu k linii fronty. V bojové činnosti bez použití jaderných zbraní může část sil a prostředků operačního průzkumu, zejména vzdušného a speciálního, vést průzkum v taktické hloubce k zabezpečení efektivního použití palebných prostředků.

Při vedení průzkumu v průběhu útoku nepřítele je nutné předvídat možnost jeho vklínění do pásma obrany, jakož i pro-

niknutí diverzních skupin a vysazení výsadek do týlu bránících se vojsk. Pro tuto situaci je třeba určit prostory činnosti zálohy průzkumu a zejména části průzkumných skupin na vlastním území.

Jedním z důležitých opatření v obranné operaci je vedení protiúderu. K jeho zabezpečení musí průzkum včas zjistit uskupení pronikajícího nepřítele, jeho silná a slabá místa, prostory rozmístění PJN, určit rozmístění záloh, dobu a směry jejich možného zasazení. K vedení protiúderu se bude ve většině případů uskutečňovat částečné přeskupení vojsk prvního sledu a zasazování záloh i druhých sledů do sražení. Proto je třeba upřesnit dříve stanovené a vydat nové úkoly průzkumným orgánům. Současně s rozhodnutím velitele frontu k vedení protiúderu musí štáb frontu doručit velitelům a štábům protiúderného uskupení poslední údaje o nepříteli, stanovit průzkumné úkoly a sladit úsilí sil a prostředků průzkumu protiúderného uskupení a vojsk prvního sledu. V průběhu protiúderu je nutné zvláštní pozornost věnovat průzkumu na bocích protiúderného uskupení.

Při přípravě vojsk frontu k přechodu do protiúderu se hlavní úsilí průzkumu soustřeďuje na zjištění hlavního uskupení nepřítele, zejména v prvním operačním sledu, prostorů rozmístění PJN, průzkumných palebných systémů, druhých sledů, záloh, letišť taktického i vojskového letectva a míst velení. K plnění těchto úkolů je nutné zasadit nové průzkumné orgány a tím zabezpečit nárůst úsilí a nepřetržitě vedení průzkumu. V obranné operaci budou mít síly a prostředky průzkumu značné ztráty, proto štáb frontu musí včas doplňovat průzkumné útvary a jednotky osobami, bojující a průzkumnou technikou a mít neustále vytvořenou dostatečnou zálohu sil a prostředků průzkumu, čímž vytvářet podmínky pro plnění průzkumných úkolů po přechodu do útočné operace.

Celkově je problematika organizace a vedení průzkumu před zahájením a v průběhu operací počátečního období války velmi složitá a vyžaduje další rozpracování v teoretické i praktické rovině. Společným úsilím operačních štábů, vědeckých pracovišť, vojenských vysokých škol a FMNO, s využitím poznatků bratrských armád a zejména Sovětské armády je třeba dále vypracovávat konkrétní návrhy a doporučení k efektivnímu použití sil a prostředků průzkumu a vytyčovat další cesty rozvoje vůbec.